



# ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΕΧΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Περ. Β'. Έτος 36<sup>ον</sup>

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1935

Άρ. 5

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οικονομική επίσκεψις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν κλάδων

*Γνώμαι Οικονομικῶν Ἱδρυμάτων τῆς Χώρας*

(Συνέχεια)

— ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

— ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

— ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

4. Γεωργία καὶ ὑδραυλικά ἔργα.

5. Μεταφοραὶ ἐν γένει.

ΣΠ. ΑΓΑΠΗΤΟΥ.— Τὰ ὑδραυλικά παραγωγικά ἔργα Μακεδονίας καὶ ἡ εἰς αὐτὰ ἐπίσκεψις τοῦ Πολυτεχνικοῦ Συλλόγου.

Ἔργασαι τοῦ «Πολυτεχνικοῦ».— Βιογραφία—Βιβλιογραφία.

Περιεχόμενα Τόμου 1934|35



## ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΛΟΥΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

*Γνώμαι Οικονομικῶν Ἱδρυμάτων τῆς Χώρας*

(Συνέχεια)

### 4. ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ

*Γνώμαι Ἀνωτάτου Οικονομ. Συμβουλίου*

Ἡ ἀρξασμένη ἀπὸ τινῶν ἐτῶν πολιτικὴ τῆς προστασίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ ἰδίᾳ ὄρισμένων προϊόντων ταύτης, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ συνεχισθῇ καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1934 ἡ ἐντατικὴ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ σίτου.

Αἱ καλλιεργηθεῖσαι ἐκτάσεις κατὰ τὸ ἔτος 1934 ὅλων τῶν γεωργικῶν προϊόντων παρουσιάζουν ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἔτος 1928 αὔξησιν κατὰ 30 ο/ο. Εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα ἐμφανίζεται ἡ ἀπὸ τοῦ 1928 καὶ ἐντεῦθεν αὔξησις τῶν καλλιεργηθειῶν ἐκτάσεων.



## Καλλιεργηθείσαι έκτάσεις (εις χιλιάδας στρεμμ.)

Έτη	Σύνολον	Διὰ σίτου	Λοιπῶν δημητρια- κῶν	Όσπρίων	Γεωμή- λων καὶ κηπουρ.	Διὰ καπνοῦ	Διὰ βάμ- βακος	Άμπελών καὶ στα- φιδαμπέλ.
1928	15.901,4	5.380,4	.009,2	499,5	283,3	930,7	154,—	1.973,—
1929	15.446,3	5.007,8	5.458,3	532,4	417,8	1.012,2	202,3	1.961,2
1930	17.789,3	5.795,3	6.840,7	617,9	326,—	966,7	203,9	2.153,
1931	19.319,—	6.114,3	7.453,—	756,1	422,8	844,5	185,7	2.297,3
1932	19.209,7	6.069,7	7.487,8	742,2	499,8	643,8	202,9	2.356,1
1933	20.810,9	6.933,4	7.604,1	870,3	551,7	775,8	291,4	2.437,6
( <sup>1</sup> ) 1934	20.683,—	8.039,—	7.643,—	737,—	651,—	773,—	440,—	2.400,—

## Παραγωγή

Ἡ ἐξέλιξις τῆς παραγωγῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1928 μέχρι τοῦ 1934 δὲν ὑπῆρξεν ὁμοίομορφος δι' ὅλα τὰ προϊόντα, ἐσημείωσεν ὁμως γενικῶς εἷς τινα μὲν προΐοντα σταθερότητα, εἰς ἄλλα δὲ ἐξαιρετικὴν αὐξήσιν.

Όττω, εἰς τὸν σίτον ἡ παραγωγή ἠύξησε κατὰ 120 ο)ο ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1928, ἀνελθοῦσα ἀπὸ 356,129 τόννους εἰς 783,000 τόννους (κατὰ τὰ δεδομένα τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας). Ὅμοίως καὶ εἰς τὰ λοιπὰ δημητριακὰ ἔχομεν αὐξήσιν κατὰ 53 ο)ο, ἥτοι ἀπὸ 429,713 τόννους εἰς 660.230.

Ἡ αὐξήσις αὕτη ἐμφανίζεται ἐντονωτέρα εἰς τὰς διὰ σίτου καλλιεργηθείσας ἐκτάσεις (41 ο)ο). Ἀνάλογον αὐξήσιν ἐμφανίζουν καὶ αἱ λοιπαὶ καλλιέργειαι, πλὴν τῆς τοῦ καπνοῦ, ἔνθα ἐμφανίζεται μείωσις κατὰ 17 ο)ο. Συνεπῶς, ἡ αὐξήσις τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων ἐγένετο δι' ἐπεκτάσεως τοῦ καλλιεργουμένου ἐδάφους καὶ οὐχὶ ἐπὶ βλάβῃ ἐνίων προϊόντων.

Όμοίαν αὐξήσιν παρουσιάζει καὶ ἡ παραγωγή τῶν ὄσπριων (200 ο)ο), γεωμήλων καὶ εἰδῶν κηπουρικῆς (237 ο)ο), καὶ τοῦ βάμβακος (115 ο)ο). Ἀντιθέτως, σταθερότητα ἐμφανίζει ἡ παραγωγή τοῦ ἐλαίου, τῆς σταφίδος καὶ τῶν προϊόντων ἀμπελοφυγίας. Πτῶσις ἐμφανίζεται εἰς τὸν καπνὸν (31 ο)ο) καὶ τὰς ἐλαίας (50 ο)ο).

## Κάλυψις τῆς ἐγχωρίου καταναλώσεως.

Ἐνδιαφέρουσα διὰ τὴν ἀγροτικὴν προσπάθειαν τῆς χώρας εἶναι ἡ διερεύνησις τοῦ ποσοστοῦ τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως τὸ ὅποιον καλύπτει ἡ ἐγχώριος παραγωγή, δεδομένου ὅτι ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς ἀγροτικῆς ἡμῶν πολιτικῆς εἶναι ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἐπάρκεια τῆς χώρας, κυρίως εἰς ἀρτοποιήσιμα δημητριακά.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, παρατηρεῖται προοιῶσα αὐξήσις τῆς συμμετοχῆς τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς πρὸς κάλυψιν τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1928 καὶ 1934 ἔχουσα εἰς ἑκατοστιαίας ἀναλογίας ὡς ἑξῆς:

Διὰ τὸν σίτον: ἀπὸ 40 ο)ο εἰς 78 ο)ο.

Διὰ τὰ λοιπὰ δημητριακὰ: ἀπὸ 92 ο)ο εἰς 99 ο)ο.

Διὰ τὰ ὄσπρια: ἀπὸ 51 ο)ο εἰς 76 ο)ο.

Διὰ τὰ γεώμηλα καὶ εἶδη κηπουρικῆς: ἀπὸ 72 ο)ο εἰς 99 ο)ο.

Διὰ τὸν βάμβακα: ἀπὸ 28 ο)ο εἰς 59 ο)ο.

## Ἐξαγωγή γεωργικῶν προϊόντων καὶ τιμαὶ αὐτῶν.

Ἡ ἐξαγωγή τῶν εὐγενῶν προϊόντων τοῦ ἐδάφους ἐνεφάνισε κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἱκανοποιητικὴν μορφήν, ἰδίᾳ εἰς τὸν καπνόν. Ἡ μικρὰ ἐσοδεία τοῦ ἔτους 1932 (29,2 χιλ. τόννων) καὶ ἡ μεταβολὴ τῶν συνθηκῶν τῶν ξένων ἀγορῶν καπνοῦ συνέτειναν εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν

(1) Προσωρινὰ στοιχεῖα.



μεγάλου μέρους τῶν ἀποθεμάτων καπνοῦ παλαιότερων ἐσοδεῶν καὶ ἐδημιούργησαν, ἀπὸ ἀπόψεως τιμῶν καὶ ζητήσεως, ἐνδοικὰς ἀγοραστικὰς συνθήκας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, παρ' ὅλην τὴν ἠϋξημένην παραγωγὴν τοῦ ἔτους τούτου.

Ὁ δείκτης τῆς ἐξελίξεως τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγωγικῶν ἡμῶν προϊόντων, περιλαμβάνων τὰς τιμὰς καπνοῦ, σταφίδων, οἴνων, ἐλαίου, σύκων καὶ δερμάτων ἐξειλίχθη κατὰ τὰ ἀπὸ τοῦ 1928 καὶ ἐπέκεινα ἔτη ὡς ἑξῆς:

1928	100.-
1929	106,4
1930	89,3
1931	83,4
1932	94,9
1933	105,4

(9 μῆνες) 1934 117,7

Ἡ αὔξησις αὕτη τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγομένων γεωργικῶν προϊόντων εἶναι, κατ' ἀρχὴν, ἰδιαιτέρως ἐνδοικὴ διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας.

#### *Γνώμαι Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.*

Ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ τῆς χώρας ἀποτελεῖ θετικὸν παράγοντα εἰς τὸ ἐξαγωγικὸν μας ἐμπόριον, ἀλλὰ καὶ σπουδαῖον συντελεστὴν πρὸς τὴν αὐτάρκειαν τῆς χώρας. Ἡ ἐν Ἑλλάδι καλλιεργουμένη ἔκτασις τῷ 1923 ἦτο ἑκτάρια 1.269.000, ἀνῆλθε δὲ κατὰ προσωρινὰς πληροφορίας τῆς Γενικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τοῦλάχιστον εἰς ἑκτάρια 2.175.000 τῷ 1934.

Ἐντεῦθεν δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς τῶν τελευταίων ἐτῶν δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα μόνον τῆς ἐκ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν εὐφορίας τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπεκτάσεως ἐν γένει τῆς καλλιεργείας, ὀφειλομένης εἰς τὴν συστηματικὴν ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀκολουθηθεῖσαν γεωργικὴν πολιτικὴν.

Ἡ σιτοπαραγωγὴ τῆς χώρας ἐκυμαίνεται μεταξὺ 1911 καὶ 1931 ἀπὸ ἀνωτάτου 373 χιλ. τόννους (τῷ 1918) μέχρι κατωτάτου τόννους 210 χιλιάδων (1924) τῷ 1932 φθάνει τοὺς τόννους 465 χιλ. διὰ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τόννους 773 χιλ. τῷ 1933 καὶ εἰς τόννους 742 χιλ. κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ σίτου ἀπὸ 216 χιλ. τόννους τῷ 1911 αὐξάνει εἰς 663 χιλ. τῷ 1931. Περιορίζεται εἰς 602 τῷ 1932 καὶ εἰς 449 τῷ 1933, τὸ δὲ 1934 εἰς τόννους 260 χιλ.

Ἡ αὔξησις τῆς σιτοπαραγωγῆς ἐνισχύεται διὰ τῆς παρεχομένης εἰς αὐτὴν προστασίας διὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκεντρώσεως ἐγχωρίου σίτου. Ἐντεῦθεν ἡ κατανάλωσις τοῦ ἄρτου ἐπεβαρύνθη μὲ 57 ο)ο τῆς ἀξίας του τῷ 1930, μὲ 151 ο)ο τῷ 1931, μὲ 130 ο)ο τῷ 1932. Κατὰ τὸ 1935 τὸ βάρος τῆς καταναλώσεως κατ' ὁκᾶν εἶναι Δρχ. 4,32 μὲ τιμὴν ἐξαγορᾶς συγκεντρωμένου σίτου Δρ. 7,27.

Ἡ κατὰ τὸ 1932)33 καλλιεργηθεῖσα ἔκτασις διὰ σιτηρῶν ἐν γένει ἀνῆλθεν εἰς 14.510.740 στρέμματα ἔναντι στρεμμάτων 15.679.228 τοῦ 1933)34. Καίτοι ἡ σπαρεῖσα ἔκτασις εἶναι ἀνωτέρα κατὰ στρέμματα 1.168.488, ἡ παραγωγὴ τοῦ 1934 εἶναι κατὰ 176,8 χιλ. τόννους ὀλιγωτέρα τοῦ 1933.

Ὅμοίως καὶ ἡ λοιπὴ παραγωγὴ τῆς χώρας τοῦ 1934 ἦτο ἀσθενεστέρα τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Τὰ 36—40 ο)ο τῆς εἰσαγωγῆς μας εἶναι εἰσέτι γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Α.Ο.Σ. ἡ ἐγχώριος παραγωγὴ σήμερον συγκρινομένη πρὸς τὴν τοῦ 1928 καλύπτει ὡς ἑξῆς τὴν κατανάλωσιν: Διὰ τὸν σίτον ἀπὸ 40 ο)ο ἔφθασεν εἰς 78 ο)ο. Διὰ τὰ λοιπὰ δημοτικὰ ἀπὸ 92 ο)ο εἰς 99 ο)ο. Διὰ τὰ ὄσπρια ἀπὸ 51 ο)ο εἰς 76 ο)ο. Διὰ τὰ γεώμηλα καὶ εἶδη κηπουρικῆς ἀπὸ 72 ο)ο εἰς 99 ο)ο. Διὰ τὰ βαμβακερὰ ἀπὸ 28 ο)ο εἰς 59 ο)ο. Τὸ ἐπιτελεσθὲν ἄλλα σημειῶνει σπουδαῖον σταθμὸν ἐν τῇ γεωργικῇ ἐξελίξει τοῦ τόπου.

Ἡ καπνικὴ κίνησις τοῦ ἔτους 1933)34 ὑπῆρξεν ἐνδιαφέρουσα. Σύμφωνα μὲ πληροφορίας τῆς Καπνεμπορικῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία εἰς τοὺς ὑπολογισμούς της ἀκολουθεῖ τὸ καπνικὸν ἔτος, ἦτοι τὸ ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους Αὐγούστου δωδεκάμηνον διάστημα, τὸ ποσὸν τῶν πωληθέντων κατ' αὐτὸ καπνῶν ἀπὸ τοὺς παραγωγούς, ἀνῆλθεν εἰς 34 ἑκατ. ὀκάδας περίπου ἔναντι 30,5, ἑκατ. πωληθειῶν κατὰ τὸ καπνικὸν ἔτος 1932)33.

Ἡ μέση τιμὴ ἀγορᾶς καπνῶν τοῦ ἔτους 1933)34 ἀνῆλθεν εἰς Δρχ. 30,50 κατ' ὁκᾶν ἔναντι Δρχ. 31,50 τοῦ 1932)33. Οὕτως ἡ μέση τιμὴ ἐμειώθη κατὰ 3,2 ο)ο.

#### *Γνώμαι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς*

##### *Παραγωγικὰ ἔργα.*

Ἐκτὸς τῆς συντελεσθείσης σχεδὸν ἀποπε-



ρατώσεως τῶν ἐν τῇ πεδιάδι Θεσσαλονίκης ἔργων, ἐγένετο σημαντικὴ πρόοδος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀντιπλημμυρικῶν καὶ ἀποξηραντικῶν ἔργων τοῦ Στρυμόνος, ἔναρξις τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων τῆς πεδιάδος Σερρών καὶ ἐπαλάμψις τῶν διακοπέντων ἀποξηραντικῶν ἔργων Δράμας καὶ Φιλίππων. Ἐπίσης ἐξηκολούθησεν ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων Θεσσαλίας, ἀπεφασίσθη δὲ ὁμοίως ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποξηραντικῶν ἔργων τοῦ Βοιωτικῆς Κηφισσοῦ καὶ τῆς πεδιάδος Λαρίσης, τῶν ὁποίων ἡ σημασία θεωρεῖται μεγάλη, τόσον ἀπὸ ὑγιεινῆς

ὅσον καὶ ἀπὸ παραγωγικῆς ἀπόψεως, καθ' ὅσον οὐ μόνον θὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν γεωργίαν ἀρκετὰ νέαι ἐκτάσεις, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐξυγιανθῶσιν αἱ ἐλοβριθεῖς αὐταὶ περιφέρειαι.

#### Παραγωγικὰ ἔργα Μακεδονίας.

Ἡ οἰκονομικὴ σημασία τῶν μεγάλων ὑδραυλικῶν ἔργων τῶν Πεδιάδων Θεσσαλονίκης, Σερρών καὶ Δράμας θὰ ἐξετασθῇ ὄλως ἰδιαιτέρως, κατόπιν τῆς λαβούσης χώραν ἐσχάτως ἐπισκέψεως τῶν ἔργων παρὰ τῶν μελῶν τοῦ Πολυτεχνικοῦ Συλλόγου καὶ φίλων αὐτοῦ.

## 5. ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

### (Συγκοινωνίαι, Ναυτιλία, Τουρισμὸς κτλ.)

#### Γνώμαι τοῦ Ἀν. Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου

Αἱ διὰ τῶν σιδηροδρόμων μεταφοραὶ ὅλων τῶν δικτύων τῆς χώρας παρουσιάζουν σχετικὴν μείωσιν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930 ὡς πρὸς τὰ ἐμπορεύματα καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1931 ὡς πρὸς τοὺς ἐπιβάτας, ἧτις μείωσις καθίσταται πλέον ἔντονος κατὰ τὸ ἔτος 1932. Ἀπὸ τοῦ 1933 ἄρχεται προοδευτικὴ ἀνάρρωσις ἐξακολουθήσασα καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1934.

Αἱ διὰ θαλάσσης συγκοινωνίαι ἤρχισαν νὰ κάμπτωνται ὡς πρὸς τὴν μεταφορὰν ἐμπορευμάτων ἀπὸ τοῦ 1930, ὡς πρὸς δὲ τὴν κίνησιν τῶν πλοίων κατ' ἀριθμὸν ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους 1931.

Ἡ χαλάρωσις τῶν θαλασσίων συγκοινωνιῶν ἔφθασε τὸ πλέον κρίσιμον σημεῖον κατὰ τὸ 1932. Ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους 1933 ἐφαρμόζεται σταθερὰ καὶ προοιούσα βελτίωσις διαρκέσασα μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1934. Ἡ αὐτὴ ἐξέλιξις διαπιστοῦται καὶ εἰς τὰς διελεύσεις πλοίων διὰ τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ταχυδρομικὴν καὶ τηλεγραφικὴν συγκοινωνίαν παρατηρεῖται ὅτι, ἡ ἀνταλλαγὴ ταχυδρομικῶν δεμάτων ἐπικνώθη κατὰ τὸ 1934 κατὰ ποσοστὸν 3 ο)ο ἐν συγκρί-

σει πρὸς τὰ δύο προηγούμενα ἔτη 1932 καὶ 1933.

Ἡ κίνησις τῶν ταχυδρομικῶν δεμάτων ἔσχεν ἀπότομον ὀπισθοδρόμησιν διαρκοῦντος τοῦ ἔτους 1932.

Ἡ ἀνταλλαγὴ τηλεγραφημάτων ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ παρουσιάζει μείωσιν ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930, ἐνταθεῖσαν κατὰ τὸ ἔτος 1931.

#### Ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία

Ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἐμπορικοῦ στόλου τῆς Ἑλλάδος παρουσιάζει συνεχῆ αὔξησιν τόσον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν χωρητικότητα τούτων. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1934 τὰ φορητὰ ἀτμόπλοια ἀνῆλθον εἰς 497, χωρητικότητος 1,7 ἑκατ. τόννων περίπου ἔναντι 397 πλοίων, χωρητικότητος 1,15 ἑκ. τόννων τοῦ ἔτους 1928.

Ἡ ἐπιβατηγὸς ναυτιλία ὅσον καὶ ἡ ἰστιοφόρος δὲν παρουσιάζουν ἀνάλογον ἀνάπτυξιν πρὸς τὴν φορηγόν.

Εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα παρατίθεται ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας ἀπὸ τοῦ 1928 καὶ ἐντεῦθεν (φορητὰ καὶ ἐπιβατηγὰ, πλην ὑπερωκεανείων).